יח: כהן גדול פרק שני סנהדרין

אינו יוצא משם לעולם. פירוש וכגון שלא מינו אחר עד שנגמר דינו וכגון דליכא משום שעבר וליכא משום מלחמה דמשום שעבר מחזיר הרוגא לדברי הכל ומשום מלחמה פלוגתא דר' יהודה וכגון פרק בתרא דהוריות (דף יב): **מעיד** והא תניא והתעלמת וכו'. ואם תאמר ולוקמה בעדות החדש דודאי כהן גדול מעיד דבמידי דאיסורא אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' כדאמר גבי לוגרא מרבנן פרק שבועת העדות (דף ל:) והא דאמרינן דדומין מ"(עשה) בשביל כבוד הבריות הני מילי ממונא אבל במידי דאיסורא לא כדפריש' וי"ל דמעיד משמע לכל דבר בין באיסורא בין בממונא דומיא דמלך לא מעיד דמיירי (מ) (אפי') בממונ' דאי באיסורא אין חכמה וכו' ג):

והא אין מושיבין מלך בסנהדרין. תימה לפרוך ממתניתין דתנן מלך לא דן ועוד מאי קמ"ל מתניתין היא מלך לא דן וכו' וי"ל דהא דאין מלך דן ה"מ לגבי משום דאין דינין אותו בלא קרבן כיה התקושטו וקושו אבל עם אחרים שפיר מצי דן דאין הדין נגמר על פיו לגבי כך גרסה למהר"ן וא"ת מ"מ איאך דן אם בנו דמסתמא בנו מלך קאי שמועה עבשיו וי"ל דודאי היה יודע שפיר לדון לא בא אבל קשה ליה דאפילו יש בו ידוס נמי לא ובהכי ניחא דלא פריך ממתני' דתנן מלך לא דן: (ג) **והא** תנן מלך **לא** דן ולא דנין אותו וכו'. וא"ת ולוקי מתניתין דתני מלך לא דן ולא דנין אותו במלכי ישראל ומתניתין דתני מעיד למלך דמסתמא דדנין אותו במלכי בית דוד דאמר לקמן (דף יט.) דדן ודנין אותו וי"ל דכולה מתניתין מסתמא מיירי במלכי ישראל דומיא דמלך לא דן ולא דנין אותו:

משום צינה. פ"ה משום שהכהן גדול טעון טבילה ולא נהירא דמשמע ביומא (דף לא:) שהיו מחממין לו קומקמוס של חמין ביום"כ לכן נראה לפרש משום קרירות הרצפה שכל היום היה עומד יחף: **שתא** בתר ירחא אזלא. פירש הקונטר' קור וחום של שנה (ג) אחר החדשים אם לא היתה השנה מעוברת וקור שהיה ראוי לעשות במרחשון אם לא היתה השנה מעוברת יעשה בתשרי דאי נתר חדשי חמה אזלא מה לו לכהן אם נעבר השנה וקשה והלא כל מה שאנו מעברים היינו כדי להשוות חדשי חמה לחדשי הלבנה ולעשות במרחשון תשרי כדי שתפול בו תקופת תשרי ותהא מקלת החג בתקופה החדשה והלא בדוב השנים כמו כן היא נופלת תקופת תשרי בתשרי של לבנה ופר' בתוס' דמיירי בשמעתתא (ה) משום אביב ופירות האילן דאז משתנה קור של תשרי זה מקור של תשרי של אחר שנים להיות בו ליבה כלינה של מרחשון ולהכי פריך שפיר משלשה רועי בקר דמשמע שהפירות והלינה שוים שהרי שימני הרועים האחד היה נותן לפירות והאחר לצינת הרוח:

היינו מגשם בפיך ויולא לקראתה ונפיחתך קשה מן הרוח ומתממתה דין הוא אדר: **ואם לא.** שעדיין יש לינה חזקה לית דין אדר אלא שבט: **ועברוה רבנן.** ועשאוהו בשבט שקבעו אדר בשני אחריו. אלמא שתא בתר עיבורא חזיל ולא נהגא חוס דינסן באדר אלא מנהג אדר באדר בשני: **רבנן אחושבנייהו סמוך.** ובלא"ה מעברינן ליה והכא איסתייועי מיסתייעא מילתייהו כלומר איתמרמי להו מזל חשיבות דאיקבע עיבור במלתייהו ומיהו ברוב העבורים שתא בתר ירחא אזלא: **קא פסיק ופני.** הוא אינו מייסב לא שנא נפלה לו יבמתו בין מן הגשואין בין מן האירוסין בשלמא מן הגשואין איכא ועשה ולא תעשה באיסורא בתולה יקח (ויקרא כא) ולא בעולה דהיינו עשה אלמנה לא יקח (שם) הרי לאו: ואין

הסורג כהן גדול. בשוגג גולה לעיר מקלט ואינו יולא משם לעולם דכיון דאין כהן גדול במקדש כשהוא גולה במיתת מי ישוב. וכן כהן גדול שהרג את הנפש בשוגג במיתת מי ישוב הא ליכא כהן גדול: **הרי הוא כפדיון.** לידון בשלשה: **דבר גדול ממש.** אם עבר עבירה שיש בה מיתת בית דין הוא דבעי סנהדרי גדולה אבל במלקות לא: הרי שהיה מולא אבידה כהן והיה האבידה בבית הקברות או שהיה זב וזקן ואינה לפי כבודו שאם היתה שלו לא היה מחזיר': **או שהיתה מלאכה שלו מרובה משל חבירו.** כגון נוקב מרגליות שאם ילך ויחזירני יפסיד בבטלותו יותר מדמייה: **לך גמור והפעלמת.** אלמא בכוד הבריות דוחה לאו דלא תוכל להתעלם. וה"נ דלותא הוא לגבי כהן גדול ליתי לאתהודי לבעל דין: **אמר רב יוסף.** הא דקתני מעיד למלך קאמר שהיה מלך בעל דין וכהן גדול יודע לו עדות: **והא לא דנין אותו.** מאי סהדות' בעי: **כן מלך הדיוט הוא.** והדר קושיין לדוכתא דאיכא דלותא לכה"ג: **כפני המלך.** שהמלך יושב ודן בסנהדרין: **אין מושיבין מלך בסנהדרין.** לקמן מפרש טעמא: **משום יקרא דכהן גדול.** דידע בסהדותא לבריה: **אפי'** מלך יתיב עד דמיקבל סהדותא וקאי מלך ואזיל ומעייניגן אגן בדינא: **לא הענה על רב.** איך דשאי לסתור את דברי מופלא שבדיינין ואי אמר מלך חוכה מו לא מצי איך למחזי ליה זכותא: **משום אפסניא.** מחלק ממון לחיילותיו כך וכך לשנה ונוח לו שיהו כל השנים מעוברות: **כהן גדול.** אינו רואה שתתעבר שנה מפני הצינה שצריך לעמוד ולקדש ביום הכפורים חמש עטילות ועשרה קידושין ואם תתעבר שנה הרי תשרי במרחשון ולינת מרחשון תהיה בתשרי: **אמר רב פפא ע"מ.** מהא דקתני ולא כהן גדול בעיבור שנה: **שתא בתר ירחי אזלא.** אחר ירחים הראוים להיות אם לא נתעברה הולך קור וחום של שנה ולינה הראויה במרחשון הויא בתשרי כשמתעברת: **אם כביר ולקיש כחדא יינץ דין הוא אדר.** אם יהא חום בקרקע וילמח זרע הכביר והתפילה יחד מיטין שנזרעו בראש החודש) והשעורין שנזרעו עכשיו דין הוא אדר ואם לאו לית דין אדר ואם לא תאינה ידמוך ישלח משכיה דין הוא אדר ואם לאו לית דין אדר וחד אמר אם קידום תקיף לחדא יהא יפה בלועך נפיק לקיבליה דין הוא אדר ואם לאו לית דין אדר ועברוה רבנן לההיא שתא ותסברא רבנן ארעוותא סמוך אלא רבנן אחושבנייהו סמוך ורועי בקר איסתיועי הוא דאיסתייעא מילתייהו: חולץ וחולצין בו': קא פסיק ותני לא שנא מן האירוסין ולא שנא מן הנישואין בשלמא מן הנישואין הוי עשה ולא תעשה

ואין

אחושבנייהו סמוך. ובלא"ה מעברינן ליה והכא איסתייועי מיסתייעא מילתייהו כלומר איתמרמי להו מזל חשיבות דאיקבע עיבור במלתייהו ומיהו ברוב העבורים שתא בתר ירחא אזלא: **קא פסיק ופני.** הוא אינו מייסב לא שנא נפלה לו יבמתו בין מן הנשואין בין מן האירוסין בשלמא מן הנשואין איכא ועשה ולא תעשה באיסורא בתולה יקח (ויקרא כא) ולא בעולה דהיינו עשה אלמנה לא יקח (שם) הרי לאו: ואין

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ז מהלכות רוצח הלכה י:
יא ב מיי' פ"ד מהלכות כלי המקדש הל' כב וסי' יז מהל' סנהדרין הלכה ח:
יב ג מיי' פי"ח מהל' מחבירה הל' יח סמג עשין עד טושע"מ ת"מ סי' שכ סעיף ב:
יג ד מיי' שם וכל' יגן וכל' ח ופמג שם טושע"מ ת"מ סי' רפא סעיף ח ג וכהגה:
יד ה מיי' שם פי"ב הלכה ח סמג שם טושע"מ ת"מ סי' רפד סעיף ח:
טו ו מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' ט וע"ש נכ"מ (ופ"ח מהל' עדות הל"ג):
טז ז מיי' פ"ב מהלכות סנהדרין הלכה ד:
יז ח מיי' פ"ד מהל' קידוש החדש הל' יא:
יח ט מיי' פי"ז מהל' מיאוס נישאת הל' יב:

תורה אור השלם

1. תֵּכֵן לְךָ הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת גְּבוּל אַרְצְךָ אֲשֶׁר יַנְחִילְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְטוּשׁ שָׁמָּה כָּל רֹצֵחַ: דברים יט ג
2. וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם בְּכָל עֵת וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגָּדֹל יְבִיאוּ אֶלֶיךָ וְכָל הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ הֵם וְהָקֵל מֵעָלֶיךָ וְנָשְׂאוּ אִתָּךְ: שמות יח כב
3. לֹא תִרְאֶה אֶת שור אָחִיךָ אוֹ אֶת שֵׂיוֹ נִדָּחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ: דברים כב א
4. לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רִב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת: שמות כג ב

מסורת הש"ס

מ) מכות יא.. כ) לעיל כ.. ג) לעיל טז.. ד) [סס], ה) [ברכות יט: ס"מ ל.], ו) [תוס' סס"כ], ז) [פי' ההלאלה שנתן למילותיו מודם כמובה והוא טעמ המם בשנה ומפור לכן בכל מודם ומודם ואם יוסיפו מודם צריך ליתן משלי לסיכך דוחה אם הציבור. עכ"ל], ח) לקמן כו.. ט) יבמות כ. קח.. י) [הסורק. רש"ס], כ) [יב: ובמסנה מכות יא.], ל) [ברכות יט:], מ) [ל"ל לא תעשה], נ) עי' רש"ל ורש"ל ופר' תוס' שבועות ל: ד"ה אבל מיאוס], ס) [כתוס' הרא"ש כשמעבריס].

גליון הש"ס

גמ' שתא בתר ירחא אזיל. ע' תוספות מעיל לדקה פי' ה' בתורה:

הגהות הב"ח

(מ) תוס' ד"ה מעיד וכו' אפי' בממונא אי נמי דוקא בממונא איירי מתני' מדקתני דמלך לא מעיד דלו בתיאוסין: (ב) ד"ה והא תנן ל"ל קודש ד"ה והא אין: (ג) ד"ה שתא וכו' קור וחום של שנה הולך אחר:

מוסף רש"י

אין דנין לא את השבט. דיבו של שבט שבנדו ע"ז בבא השקר. במנן (שם). דבריו של גדול. דיבו של בעל שרה כגון נשיא וכהן גדול (לעיל סז.). והתעלמת. מהם, ולמדך בא שמותר להתעלם (ב"מ ל.). ופעמים שאי אתה מתעלם. דמתיר לא תוכל להתעלם (שם). והיא בבית הקברות. האבדה (שם). ואינה לפי כבודו. אין האבדה חשובה לפי כבודו להשיבה (ברכות יט:). או שהיתה מלאכה שלו מרובה משל חבירו. שדמי טעול מלאכתו לדוקף אחרים יתרים על דמי האבדה ולא יוכלו הבעלים להשיב לו יותר ממה שמשיב להם ונמצא הוא מפסיד (שם וכמו"ל ב"מ שם). לא שנא מן האירוסין. כגון לפני מן האירוסין ושדה בתולה, עליכא אלא לאו דלמנה, ולא שנא מן הנישואין. כגון לפני מן הנישואין, דהיינו מרחי לגרישותא, אבל דלמנה לא יקח, ועוד דבעולה היא ואיכא איסור עשה לגביה, דהתיר אשה בתולה יקח, ולא בעולה, ולאו הכא מכלל עשה עשה (יבמות כ:). עשה ולא תעשה. אלמנה לא יקח, בתולה יקח ולא בעולה (שם מא.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com